

Motion till riksdagen

1989/90:Sk305

av Martin Olsson(c)

Särbeskattning av makars förmögenhet

Skatteregler och andra lagar bör inte få vara sådana att äktenskapet missgynnas. Reglerna för förmögenhetsskatt innebärande att makars förmögenhet sambeskattas är ett klart exempel på lagstiftning som missgynnar äktenskapet. Dessa regler kan inte anses stå i överensstämmelse med de grundläggande principerna i äktenskapsbalken som gäller sedan den 1 januari 1988 och som i denna del ej innebar några ändringar jämfört med tidigare lagstiftning.

I 1 kap. 3 § äktenskapsbalken anges att "varje make råder över sin egendom och svarar för sina skulder". I specialmotiveringen till nämnda paragraf framgår att den anger "en av de grundläggande principerna i den nordiska egendomsordningen för makar och att den bygger på att det gäller egendomsskillnad mellan makar så länge äktenskapet består". "Var och en av makarna råder således ensam över sin egendom" påpekade justitieministern ytterligare i propositionen.

Med hänsyn till att nämnda principer om makars egendomsförhållanden fastslagits och fastställts av riksdagen i och med fastställande av den nya äktenskapsbalken bör det nu vara självklart att makars förmögenhet skall beskattas var för sig. Ingående av äktenskap, som ju i allt större utsträckning är en förening av två ekonomiskt självständiga personer, skall inte få påverka skattesituationen när det gäller deras förmögenhet.

Gränsen för förmögenhetsskatt är från och med i år 800 000 kronor. Med gällande skatteregler kan alltså två personer före giftermålet ha 800 000 kronor vardera utan att betala förmögenhetsskatt. När de gift sig med varandra blir de ju inte ur ekonomisk synpunkt mer förmögna, men då drabbas de – med exakt samma förmögenhet som före äktenskapets ingående – av 12 000 kronor i förmögenhetsskatt, för vilket krävs en inkomstökning av minst 24 000 kronor, eftersom förmögenhetsskatten betalas med beskattade medel.

Krav på särbeskattning av makars förmögenhet har framförts vid många tillfällen i riksdagsmotioner, bl. a. av mig senast i motionerna 1988/89:Sk302 och 1989/90:Sk20. Riksdagsmajoriteten har dock avvisat kraven. Fram t.o.m. 1987 anfördes att resultatet av familjelagssakkunnigas arbete skulle avvaktas. Men i samband med framläggande av förslag till ny äktenskapsbalk och ändrade arvsregler och vissa ändringar i arvs- och gåvoskattelagstiftningen framlade regeringen inga förslag om övergång till särbeskattning av makars förmögenhet. 1988 års motion avslogs (SkU 1987/88:25) med hänvisning till att pågående översynsarbete inom finansdepartementet och RINK borde avvaktas innan ställning tas till frågan om särbeskattning m.m.

Min motion 1988/89:Sk302 väckt under den allmänna motionstiden i fjol avsågs (1988/89:SkU20) med motivering att det "... pågår ett utredningsarbete inom finansdepartementet – parallellt med RINK (utredningen om reformerad inkomstbeskattning) – ett arbete med översyn av förmögenhetsbeskattningen med avseende på bl.a. eventuell särbeskattning."

I den i höstas avlämnade propositionen 1989/90:50 om inkomstskatten 1990 m.m. föreslogs bl.a. – och mot bakgrund av de höjda taxeringsvärdena på villor – vissa justeringar av gränserna för förmögenhetsbeskattningen. Några förslag till ändringar av grunderna för denna beskattning föreslogs däremot inte. Finansministern angav att han hade för avsikt att återkomma till behovet av materiella förändringar av förmögenhetsbeskattningen efter remissbehandling av ett förslag till enklare och mera likformiga regler för denna beskattning.

Inga som helst löften gavs dock i nämnda proposition om att regeringen skulle ha för avsikt att föreslå avskaffande av sambeskattningen av makars förmögenheter. Eftersom jag ser – och såg – det som väsentligt att även denna rest av sambeskattning avskaffas senast i och med genomförande av den planerade stora skattereformen väckte jag i anledning av nämnda proposition motionen 1989/90:Sk20 med krav på riksdagsuttalande om denna sambeskattnings upphörande från och med 1991. Även denna motion avsågs (1989/90:SkU10) med hänvisning till pågående överväganden inom finansdepartementet. Till betänkandet fogade utskottets centerpartister, moderater och miljöpartister reservationen nr 38 i vilken min och övrigas motsvarande motioner tillstyrktes, varvid bl.a. erinrades om att sambeskattningen av makars B-inkomster slopats.

Med hänsyn till att riksdagsmajoriteten inte gjorde något uttalande i höstas om sambeskattnings upphörande är det nu väsentligt att ett sådant uttalande görs så snart som möjligt för att påverka inriktningen av det pågående arbetet på "århundradets skattereform".

Sammanfattningsvis talar nu flera mycket starka skäl för att nu avskaffa systemet med sambeskattning av makars förmögenhet nämligen bl.a. dels att sambeskattningen av makars B-inkomster slopats från och med 1988 års taxering, dels att det nuvarande systemet diskriminerar äktenskapet, dels även att sambeskattningen inte kan anses stå i överensstämmelse med de familjerättsliga grunderna för äktenskapet, som ju innebär att var och en av makarna – så länge äktenskapet består – äger och förfogar ensam över sin egendom.

Vad gäller slopande av sambeskattning av barns och föräldrars samt av fosterbarns och fosterföräldrars förmögenhet har jag i dag tillsammans med Gunhild Bolander väckt en särskild motion med detta krav.

Hemställan

Mot. 1989/90
Sk305

Med hänvisning till det anförda hemställs
att riksdagen hos regeringen begär förslag om avskaffande av sam-
beskattningen av makars förmögenhet fr.o.m. 1991.

Stockholm den 10 januari 1990

Martin Olsson (c)